

Spis treści

Wstęp	9
-------	---

Część I

Dzieci pozbawione rodziny w systemie pieczy zastępczej a zasada pomocniczości państwa. Analiza literatury

Rozdział 1. Dzieci pozbawione rodziny. Współczesne rodzaje i uwarunkowania zjawiska sieroctwa	19
1.1. Utrata rodziców a pozbawienie dziecka rodziny – oblicza zjawiska sieroctwa dzieci	21
1.1.1. Zjawisko sieroctwa dzieci i klasyfikacje jego rodzajów we współczesnej pedagogice	22
1.1.2. Sieroctwo naturalne (biologiczne) – utrata rodziców	24
1.1.3. Sieroctwo społeczne – pozbawienie dziecka rodziny	26
1.1.4. Dzieci pozbawione rodziny – współczesne rozmiary zjawiska	29
1.2. Pozbawienie dziecka rodziny naturalnej związane z postawą rodziców	34
1.2.1. Zgoda rodziców na adopcję dziecka	35
1.2.2. Porzucenie dziecka (zachowania o charakterze przestępczym lub okna życia)	40
1.2.3. Opuszczenie dziecka (fizyczne) – sieroctwo migracyjne (eurosieroctwo)	45
1.2.4. Opuszczenie dziecka (psychiczne, duchowe) – zjawisko osamotnienia dziecka, sieroctwo emocjonalne	48
1.3. Pozbawienie dziecka rodziny naturalnej związane z orzeczeniem sądu	51
1.3.1. Pojęcie i istota władzy rodzicielskiej	52
1.3.2. Przyczyny ingerencji sądu w sferę władzy rodzicielskiej	55
1.3.3. Ograniczenie, pozbawienie lub zawieszenie władzy rodzicielskiej	56
1.4. Uwarunkowania pozbawienia dziecka istniejącej rodziny naturalnej	60
1.4.1. Czynniki pośrednie	62
1.4.2. Czynniki bezpośrednie	65
1.4.3. Patologie społeczne	68
Rozdział 2. Opieka nad dziećmi pozbawionymi rodziny w perspektywie historycznej	73
2.1. Działalność opiekuńcza nad dziećmi pozbawionymi rodziny jako forma dobroczynności i powinności moralnej	73

2.1.1. Pierwsze formy opieki nad dziećmi pozbawionymi rodziny	75
2.1.2. Prekursorzy działań opiekuńczych	80
2.2. Państwo jako podmiot organizujący opiekę nad dziećmi pozbawionymi rodziny	84
2.2.1. Prawna normalizacja opieki nad dziećmi pozbawionymi rodziny	84
2.2.2. Znaczenie międzynarodowych aktów prawnych	95
2.3. Piecza zastępcza nad dzieckiem w demokratycznej Polsce po 1989 roku	99
2.3.1. W kierunku pomocniczości państwa	100
2.3.2. Rodzina jako filar opieki nad dzieckiem	107
Rozdział 3. Piecza zastępcza nad dziećmi pozbawionymi rodziny	113
3.1. Współczesne formy sprawowania pieczy zastępczej nad dziećmi	114
3.1.1. Rodzinne formy pieczy zastępczej	115
3.1.2. Instytucjonalne formy pieczy zastępczej	121
3.1.3. Zasady ustanawiania pieczy zastępczej nad dzieckiem	124
3.2. Dzieci w pieczy zastępczej – skala problemu	131
3.2.1. Dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej	132
3.2.2. Dzieci w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej	137
3.3. Piecza zastępcza a troska o prawa i dobro dziecka	141
3.3.1. Prawa dziecka prawami człowieka	141
3.3.2. Dobro dziecka – istota i uwarunkowania realizacji	145
Rozdział 4. Implikacje zasady pomocniczości państwa dla systemu pieczy zastępczej nad dzieckiem	151
4.1. Pomocniczość jako zasada ładu społecznego	152
4.1.1. Istota i założenia zasady pomocniczości	154
4.1.2. Kategorie pomocniczości i pomocy w pedagogice społecznej	159
4.2. Postulaty zasady pomocniczości a organizacja systemu pieczy zastępczej nad dzieckiem	164
4.2.1. Postulat zakazu odbierania	166
4.2.2. Postulat subsydiarnego towarzyszenia	169
4.2.3. Postulat subsydiarnej redukcji	170
4.3. Pomocniczość pieczy zastępczej względem rodziny	174
4.3.1. Prymat pracy z rodziną	175
4.3.2. Deinstytucjonalizacja pieczy zastępczej	180

Część II

Analiza dyskursu retoryki politycznej: zasada pomocniczości państwa wobec rodziny na przykładzie organizowania pieczy zastępczej nad dzieckiem

Rozdział 5. Podstawy metodologiczne badań własnych	187
5.1. Założenia teoretyczne badań metodą analizy dyskursu	187
5.1.1. Analiza dyskursu w pedagogice	193
5.2. Analiza dyskursu retoryki politycznej w ujęciu transdyscyplinarnym według Martina Reisigla jako metoda badań własnych	198

5.3. Cel badań, problemy badawcze, kategorie i kryteria analityczne	204
5.4. Zarys procedury badawczej i charakterystyka materiału empirycznego	211
Rozdział 6. Obraz koncepcji pomocniczości państwa wobec rodziny i dziecka w dyskursie retoryki politycznej	217
6.1. Analiza językowa dyskursu retoryki politycznej – poziom zewnętrzny dyskursu	219
6.1.1. Formy retoryczne występujące w dyskursie	220
6.1.2. Strategie argumentacyjne dyskursu	227
6.2. Analiza treści dyskursu retoryki politycznej według postulatów zasady pomocniczości przyjętych jako kategorie analityczne – poziom wewnętrzny dyskursu	236
6.2.1. Kategoria analityczna: zakaz odbierania funkcji i zadań rodzinie	236
6.2.2. Kategoria analityczna: subsydiarne towarzyszenie rodzinie doświadczającej trudności w opiece i wychowaniu dzieci	255
6.2.3. Kategoria analityczna: subsydiarna redukcja wsparcia udzielonego rodzinie i powrót dziecka z pieczy zastępczej	277
6.3. Zasada pomocniczości państwa w organizacji pieczy zastępczej nad dzieckiem – podsumowanie analizy dyskursu. Krytyka i postulaty	289
6.3.1. Koncepcja zakazu odbierania funkcji i zadań rodzinie eksponowana w dyskursie retoryki politycznej	290
6.3.2. Model subsydiarnego towarzyszenia rodzinie zrekonstruowany na podstawie analizy dyskursu retoryki politycznej	297
6.3.3. Założenie subsydiarnej redukcji pomocy rodzinie zrekonstruowane na podstawie analizy dyskursu retoryki politycznej	303
Zakończenie	309
Bibliografia	315
Akty prawne, dokumenty, programy wyborcze	343
Dokumenty Kościoła katolickiego	346
Netografia	346
ANEKS	349
Przemówienia i wystąpienia parlamentarne	349
SPIS TABEL I WYKRESÓW	353
Tabele	353
Wykresy	356